

HISTORIE A PRŮBĚH STUDÁNECKÉ STAROČESKÉ KONOPICKÉ

První Studánecká „Staročeská konopická“ byla uskutečněna v roce 1964 za účasti velké části studáneckých žen. V obecní kronice je zmínka o staročeské konopické z let 1964, 1970, 1983, 1987, 1991, 2003 a 2008. V roce 1964 se mezi vystupujícími objevili muzikanti, kteří doprovázeli průvod. Nevěsta konopička – paní Stručková, ženich konopičář – paní Novohradská, dohazovačka – paní Hudáková, kněz – pan Bláhovec. Podle všeho vznikla úpravou pravé „Staročeské konopické“, kterou pravděpodobně přivezli osídlenci z podhůří Šumavy – Podlesí. Vznikla tak tradice, která však nebyla vázána na přímé datum v kalendáři, ale záleželo na domluvě žen v obci.

Ženy nacvičovaly písně a tance několik měsíců dopředu. Organizovaly veškeré dění okolo. Pekly koláče, vyzdobily sál, připravovaly májíček, stavěly slaměný domek pro konopičku a také nazdobily koně s bryčkou. Obsazovaly další účinkující do rolí dohazovače, kněze, konopiček, konopičky aj.

Studánecká „Staročeská konopická“ začínala u hostince, kam přichází ženy průvodem v tradičních krojích, koně s bryčkou, aby si u hostinského vyprosily hudbu k pouti po vsi.

Cestou k první zastávce „U Zdeňků“ zpívají různé písně. Například „Co my jsme se nachodily, co my jsme se našly než-li jsme Vás muzikanti, než-li jsme Vás našly“, „Ten tachovský kostelíček“, „Ku Praze je cesta dlouhá“ a „Jaké je to hezké dva kováři v místě“. „U Zdeňků“ na ženy čeká další část žen, které zpívají píseň „Vítáme Vás kamarádky“. Přicházejí ženy zpívají z not písně: „Červená růžičko“ a „Májíček, máječku už si pro tebe jdeme“.

Následuje pohoštění desítky místních i přespolních návštěvníků koláčky a medovinou. Poté se vyzvedne Májíček, ženy se seřadí a prochází vesnicí k další zastávce, kde hledají ženich konopičáka pro nevěstu konopičku. Hledání ženicha se neobejde bez různých žertů, průpovědek. Většinou se tyto průpovědky vztahují na vlastnosti a vizáž nápadníků. Krojovaný průvod zpívá veselé písně například: „Ta studánecká chasa“, „Ta slepička kropenatá“. Další zastávka je ve stavení „U Stručků“. Dohazovač jde ke dveřím, tluče a říká: „Tluču, tluču, otevřete, jste-li doma, nebo, ženicha sem hledat jdeme, nebo Vám to rozbijeme“. Otevřou se dveře a dohazovač opět promlouvá, „Dej Vám Pán bůh dobré dopoledne, my se k Vám jdeme ptát, jestli je zde ten ženich, co se dneska bude brát. Máme pro něj hezkou holku konopičkou, tatíček jí peníze dá, matička jí ještě přidá. Je to holka česká, je to holka konopická“. Ze dveří se ukáže několik ženichů a dohazovač prohlíží jednoho po druhém a říká: „Je to ženich nebo ne, ten se hodit nebude. Zde není ten ženich pravý se dneska ženit má, tak musíme dále jít, protože čas nečeká“. Vytáhne láhev a pořádně se napije. Po cestě usne.

Průvod žen dál za zpěvu prochází vesnicí, až se konečně zastavuje před domem, kde se nalézá konopičák, který sedí v okně, klepe kosu a ukusuje z kuřecího stehna.

Dohazovač je násilně probuzen. Lekne se, protře si oči a seskočí z kočáru. Nevšimne si konopičáka v okně a tluče na dveře. Matka konopičáka říká: „Můj milý zlatý, to si ho musíš najít, když ho hledáš. Tak hledej, hledej“. Přiběhně děvče, zatahá dohazovače za rukáv a ukáže nahoru, kde sedí konopičák. Dohazovač se podívá vzhůru a křičí: „Tady je, tady je pro tebe jdeme, mordyje! Milý pane ženichu, nevěsta je v kožichu, rozčílením celá slepá, na vás už jenom čeká“. Ženy zpívají písně: „Konopickou alou alou, přijeli jsme pro tebe s károu. Pro tebe s károu s dvěma koňmi, Konopickej pojed' s námi“. Po dlouhém přemlouvání a vychvalování nevěsty se konopičák konečně posadí do bryčky a putuje vesnicí za konopičkou.

Ta spolu s panímámou obývá slaměnou chatrč pod hřištěm. Tady dochází k námluvám mezi dohazovačem a panímámou.

Dohazovač sleze z kočáru, podívá se do chatrče, ale panímáma na něj vyrazí s koštětem. Po chvíli dohazovač křičí: „Ale já jí vyženu, tu Velátojc Andulu“. Konička pláče a křičí: „A já se vdávat nebudu, raději ještě počkáme, až mi celá zešediví, pak jí hodím kočkám“. Ženy zpívají: „Konopičkou alou, alou, přijeli jsme pro tebe s károu, pro tebe s károu, černou károu, už nebudeš starou pannou“. A když se konopička neustále nechce vzdát, zapálí dohazovač slaměnou chatrč. Protože už pak nemá kde sloužit, slíbí konopičákovi svatbu. Dohazovač povídá: „Stůjte, pozor, stůjte, všichni poslouchejte! Přijeli jsme na káře, teď půjdeme za farářem, Když je vedeme k oddání. Musí nejdřív k zpovídání. Pan farář už na nás čeká, ať muzika spěchá“.

Všichni svatebčané se odeberou k místní kapliče, kde oba snoubence po zpovědi oddá pan farář. Potom se celý průvod za zpěvu písně „Zahrajte nám muzikanti, zahrajte nám nahoru, konopičák se oženil, když nemusel na vojnu. Namluvil si hezkou holku, ona se mu nelíbí, že je stará kolozubá a na ucho nevidí. Namluvil si hezkou holku a to hodně bohatou, vyženil s ní starej trakař ještě kozu rohatou“. Celý průvod se vrací k hostinci. Ženy zpívají „Panímámo, šenkýřovi otevírejte vrata, my neseme stromeček, je celý ze zlata...“ U hostince se draží májíček. Ženy křičí: „My máme majáček pěkně zelený, jsou na něm buřtíky pěkně uzeny, ty patří jen nám studáneckým babám, kdo si je vykoupí, ať je zbaští sám“. Po vydražení majáčku zatančí konopičák s konopičkou a ženy zpívají a tančí píseň: „Pletla v kytku v rozmarýnu“.

Nakonec pozve dohazovač všechny přítomné k večerní veselici. Večerní veselici si užívají zejména ženy, které celý den svatbu organizují. Právo veselit se mají až do půlnoci, pak předávají vládu opět mužům. Ženy tancují různé tance, které ke staré konopické patří, zejména polka. Zapojují i návštěvníky veselice. Na veselici ženy donášejí vočepák, tj. velký koláč pomazaný povidly, posypaný mákem a vykládaný mandlemi a hrozkami. Z vočepáku dávají ženy mužům krájet. Když si ukrojí, rozdají zbytek starším mužům, ženám i dětem a muzikantům. A tento pokračuje tancem, zpíváním a hašteřením až do ranních hodin.

Organizace a přípravy konopické v obci Studánka

Studánecké „Staročeské konopické“ v poslední době zajišťuje místní svaz žen „Medulky“. Právě tento spolek obnovil v roce 2003 po třinácti letech Studáneckou „Staročeskou konopičkou“. Veselice se koná v měsíci září, ale už od ledna se ženy schází v salonku obecního úřadu, kde nacvičují podle not písně a tance. V březnu se

objedná muzika, kočí s koňmi. Osloví se muži, kteří by měli hrát dohazovače, konopičáka, faráře. Většinou jsou to lidé, kteří již konopickou hráli a jsou rádi, že Medulky na ně nezapomněly. Propagace spočívá ve výrobě plakátů, z kterých se vybere ten nejlepší a namnoží se, v průběhu měsíce července se vylepí po celém Tachovsku. Také se osloví místní tisk a to Tachovský deník, který od měsíce srpna zve lid na Staročeskou konopickou.

Později se vytisknou pozvánky a rozešlou se všem obecním úřadům v okolí a příznivcům a známým spolku „Medulky“. S muzikanty ženy začínají nacvičovat písně a celý děj v srpnu. V tomto měsíci se vydrhne a případně opraví veliký starý trakař, který si Medulky zakoupily právě za účelem Studánecké „Staročeské konopické“. Poslední víkend před veselící napečou důchodkyně v místní školce několik stovek koláčů. Objedná se alkohol – medovina nejen pro návštěvníky. Poslední týden přípravy vrcholí od zkoušek písní, tanců, škrobení a žehlení krojů, kostýmů až po výrobu mašliček na myrtu, kterou obdrží každý návštěvník „Staročeské konopické“. V místním kulturním domě se vyzdobí sál na večerní veselici. Ženy preferují venkovský styl, takže nechybí ošatky s obilím, snopy slámy, když se povede sehnat, tak len sušené kvítí, různobarevné pentle a věci a nářadí, které se používaly ke sklizni. Den, kdy se Studánecká „Staročeská konopická“ koná, je první sobota v měsíci září.

V tento den se pracuje na pilno již od rána ozdobí se trakař, na kterém pojedou muzikanti, a to břízou, zelenými, žlutými a červenými pentlemi. Uřízne se břízový máječek, na něj se navěsí buřty, věneček a pestrobarevné pentle. U hřiště se ze slámy postaví chaloupka konopičky, místní hasiči přistaví hasičské vozidlo, a to pro případ nebezpečí požáru. Před polednem se sejdou všichni účinkující. Obléknou se do krojů a kostýmů. Studánecká „Staročeská konopická“ může začít, vše je připraveno!

Kroje v obci Studánka

Jelikož za starých časů v obci Studánka žádný lidový kroj nevznikl, a ani osídlenci lidový kroj s sebou nepřinesli, byli účinkující oblečení do jednoduchých šatů. Postupem času si lidé lidové kroje půjčovali. V poslední době si ženy lidové kroje šijí samy a zdokonalují je dodnes. Studánecké kroje se podobají krojům z Chodska.

Rok 1964 – ženy byly oblečeny do bílé halenky, tmavé sukně. Konopičák s dohazovačem vystupovali v černých šatech, s černými klobouky na hlavě.

Rok 1970 – účinkující si zapůjčili lidové kroje z Chodska.

Rok 1983 – ženy byly oblečeny v červených sukních s bílými puntíky, krajové bílé zástěrky ovázané kolem pasu, bílé halenky s červenou puntíkatou mašlí u krku. Konopička byla oblečena do zapůjčeného chodského kroje. Konopičák zářil v černém obleku s bílou košilí a na hlavě mu seděl černý klobouk s pentlemi.

Rok 1987 – účinkující se oblékli do zapůjčených chodských krojů

Rok 1991 – tento rok se ženy opět oblékly do puntíkatých sukní a bílých halenek. Přes sukně si zavázaly malé zástěrky. Dohazovač vystupoval v dlouhém modrém

kabátu, bílých kalhotách. Na hlavě černý klobouk s červenou stuhou. Konopičák byl oděn do černého obleku s bílou košilí a na hlavě měl černý klobouk se stuhou a štětkou. Konopička zářila v červené sukni s bílými puntíky, přes bílou halenku měla přehozený pletený bílý šátek, na hlavě posazený věneček z kvítí. Panímáma byla oblečena do dlouhé široké sukně, bílé halenky, přes ramena měla přehozen velký kytíčkový šátek s třásněmi a na hlavě šátek, uvázaný na babku.

Rok 2003 a 2008 – tyto roky se lidé oblékli stejně a to ženy do vlastnoručně ušitých lidových krojů. Bílá halenka s naškrobenými rukávy, na halenku si oblékly šedou vestičku se šněrováním. Sukni ušitou z látky, která působí jako by byla vyšívaná, pod sukňě si oblékly široké bílé naškrobené spodničky s krajkou a na sukňě si uvázaly dlouhou bílou, krajkovou zástěru. Konopičák a dohazovač se oblékli do černých šatů s bílou košilí a na hlavě měli černé klobouky s pentlemi. Konopička vynikala v dlouhé široké růžové sukni, bílé halence s krajkou a na hlavu měla nazdobenou věnečkem z kvítí. Panímáma byla oděna do široké, dlouhé, kytíčkové sukně, přes bílou halenku měla přehozen tmavý šátek a na hlavě uvázan šátek na babku.

Zpracovala z historických pramenů: Kateřina Hepfelová